

Slavenski dom

Ste. 241

V Ljubljani, petek 22. oktobra 1937

Leto II.

Popolna zmaga Francovih čet na severnem bojišču:

Gijon se je vdal nacionalistom

Gijon, 22. okt. o. Zadnja trdnjava rdeče španske vlade na severu Gijon, za katero so tekli boji nad dva meseca, se je včeraj udala nacionalistični vojski, ki je udrila v mesto z grifov na južnozahodni strani. Kakor v Bilbaon in Santanderu je tudi v obleganju Gijonu izbruhnil spor med branilci samimi, ko so Francovi oddelki bili že tako blizu mesta, da bi bilo brezuspešno misliti na kakršenkoli odpor. Anarhisti so bili za brezupen boj do konca in za to, da z dinamitom uničijo čim večje dele trdnjave. Baskovsko prebivalstvo pa je zahtevalo, naj se trdnjava brez neposrednega boja v mestu uda. Med anarhisti in med Baski je prišlo v noči od srede na četrtek do hudih bojov, v katerih so bili anarhisti premagani. Gijonski radio, ki je do srede te noči oddajal poročila za rdeče, je nenadno sporočil svetu, da so oblasti v mestu polastili simpatizerji nacionalistov, ki pričakujejo prihoda Francovih čet in prosijo, naj nacionalisti pospeše svoje prodiranje v Gijon.

Se pred prihodom nacionalističnih čet so nacionalistični simpatizerji zaprli vojaško vodstvo gijonske obrambe ter polovili na stotine rdečih častnikov in uradnikov, ki so skušali po morju pobegniti v Francijo. Nekaj ladij z ubežniki so polovile Francove torpedovke na morju pred Gijonom. Vsi višji voditelji rdečih v tem mestu so pa že pred nekaj dnevi pobegnili z vlado vred čez mejo.

Prvi Francovi oddelki so prišli v mesto ob 5.30, po obalni cesti od vzhoda. Med potjo so se njim pri-

družili večji oddelki baskovskih miličnikov, ki so se udali nacionalistom ter skupno z njimi korakali v mesto, ki jih je sprejelo z velikanskim navdušenjem. Vse hiše so bile okrašene z nacionalističnimi zastavami.

Nacionalisti so takoj prevzeli oblast v Gijonu, katero jim pomagajo vzdrževati falangisti, policija in civilna garda, ki sta obe prestopili takoj k nacionalistom. Še ponoči je dospelo v mesto vodstvo nacionalistične vojske, za njim pa večji oddelki, ki so takoj začeli prodirati ob obali na zahod in zasedli več manjših mest brez odpora.

Zaradi zavzetja Gijona vlada po vsej nacionalistični Španiji veliko navdušenje, ki je dobilo izraza včeraj v bučnih manifestacijah, paradah in prireditvah.

Konec vo ne na severu

Salamanca, 22. oktobra. o. Z osvojitvijo tretjega velikega utrjenega pristanišča na severu so nacionalisti postali gospodarji vsega severnega dela Španije in jim je treba osvoboditi le še Oviedo, ki ga imajo sicer v rokah že od začetka državljanske vojne nacionalisti, a ga oblegajo rdeči oddelki, ki jih bo nadstevila nacionalistična vojska od zunaj dobila v kletce. Iz Ovieda prihajajo poročila, da je zavzetje Gijona dalo branilcem novega poguma. Za zasedbo ostalega dela Asturije, ki ne bo dala nacionalistom posebnega odpora, ima Franco na-

razpolago 75.000 mož in bodo boji na severu končani v nekaj dneh. Nacionalistična vojska bo potem večino svojih sil vrгла pred Madrid ali na aragonsko bojišče, odkoder bodo beli skušali prodirati proti Barceloni in Valenciji.

V Valenciji niso presenečeni

Valencija, 22. oktobra. o. Vladni krogi pravijo, da jih zavzetje Gijona ni prav nič presenetilo, ker so v svojem obrambnem načrtu z njim računali. Pričakujejo tudi, da bo Franco zdaj začel z velikim napadom na aragonski fronti, kjer pa so rdeči baje pripravljeni na tak odpor, da ne bodo nacionalisti mogli nikamor.

Narodni svet Francove stranke

Salamanca, 22. oktobra. o. General Franco je podpisal včeraj odlok, s katerim ustanavlja narodni svet falangistične državne stranke. Ta narodni svet je urejen po italijanskem fašistovskemu vzoru. V novem narodnem svetu je med drugimi hčerka pokojnega diktatorja Prima de Rivera, bivši voditelj karlistov Manuel Falcone, generali de Llano, Davila, Monasterio, pesnika Jose Peman in Eugenio Montes, bivši glavni tajnik falangistov Fernandez Cuesta, polkovnik Beigbeder, nacionalistični visoki komisar za Maroko ter general Yague in zastopniki raznih pokrajin.

Eden in Chamberlain govorita

pred spodnjo zbornico o angleški zunanji politiki

London, 22. oktobra. o. Včerajšnja seja spodnje zbornice je pokazala, da angleški parlamentarni krogi niso za to, da bi se Anglija uradno odrekla politiki nevmešavanja. Niti opozicija ni zahtevala, naj vlada takoj in brezpogojno dovoli valencijski vladi svoboden nakup orožja. Zahtevala je od vlade samo pojasnila, če Italija res gradi pomorska oporišča na Balearskih otokih. Na to vprašanje je odgovarjal sam predsednik vlade Chamberlain, ki je dejal, da to ni res in da se vlada zaveda, kakšnega pomena je za evropski mir španska zadeva. Anglija nima razloga, da bi se razburjala po nepotrebnem, prav tako je tudi ne vznemirja premikanje italijanskih čet v Libiji, ki se je tako in tako začelo že letos aprila meseca.

Seja v spodnji zbornici se je začela z izjavo zunanjega ministra Edena, ki je najprej opozoril na napetost v teh dneh in rekel, da je nastala največ zaradi španske državljanske vojne in dogodkov na Daljnem vzhodu. Nato je omenil uspeh v Nyonu in rekel, da je tedaj šlo vse tako hitro

od rok največ zaradi trdnega sodelovanja med Francijo in Anglijo, pa tudi zaradi razumevanja, ki so ga pokazale sredozemske države. Angleška vlada se ob tej priliki zahvaljuje vsem vladam, ki so sodelovale na tisti konferenci.

„Čiščenje“ v Rusiji teče dalje...

Bela Kun, rdeči rabelj pride pred sodišče

Moskva, 22. oktobra. o. Potrjujejo se vesti, da so sovjetske oblasti zaprle Madžara Bela Kuna, ki je organiziral takoj po vojni madžarsko komunistično republiko in se proslavil z okrutnostjo, ki mu je prinesla naslov rdečega rabelja. Bela Kun je organiziral tudi rdečo revolucijo na Dunaju leta 1934, komunistično vstajo pred leti v Kan-tonu in je veljal pri Kominterni za najboljšega

Govorec o dogodkih v odboru je rekel, da je angleška vlada pristala na novo sejo odbora samo zaradi tega, da bi rešila sedanji sistem nevmešavanja. Opozoril je, da sta si Anglija in Francija izgovorili popolno svobodo, če odbor ne bi prišel do kakšnih sklepov. Eden je še dodal, da je ta izjava bila potrebna, ker je ni države na svetu, ki bi se vezala na mednarodni sporazum, ki ga druga stranka ne spoštuje. V zadnjem trenutku pa nas je italijanska vlada podprla na dragocen način.

tehnika revolucije in državljanske vojne. Vidno vlogo je igral tudi v začetku španske državljanske vojne pri organizaciji rdečih pobjev.

Razprava proti njemu bo 12. novembra. Bela Kun bo obtožen ne zaradi trockizma, temveč zaradi »izdajstva boljševiške revolucije na Madžarskem«. Dalje mu obtožnica očita, da je pripravil atentat na Stalina. Sporočilo pravi nato, da je Stalin izvedel, da se je Bela Kun leta 1919 pogajal z madžarskimi protirevolucionarji in da je zapustil svoje mesto pod pogojem, da mu dovolijo, da pobegne.

Poročilo pravi dalje, da se je razširil glas, da je tudi Dimitrov padel v nemilost, ker se je zavezal za Bela Kuna.

Pariz, 21. oktobra. AA. (Havas). Iz Moskve poročajo: »Zabakalski Rabečij« poroča iz Cite dne 14. oktobra, da so usmrtili 11 uradnikov, med njimi nekega Fedorova, bivšega tajnika strankarskega odbora za pokrajino Nižnji Udinsk in Tolkačeva, bivšega predsednika izvršilnega odbora za isto pokrajino. Sodišče jih je bilo obsodilo zaradi sabotaže poljskega delovanja v kolhozi. Zaradi istega vzroka so obsodili na smrt bivšega tajnika odbora za Sretensk in več drugih strankarskih funkcionarjev. Tri osebe so pa obsodili na zapor od 6 do 10 let.

List »Oseti Socialist« poroča 18. t. m., da so obsodili pet oseb na smrt zaradi sabotaže, ki so jo uganjale v žitnih sušilnicah.

Iz Moskve: Sodišče v Konstantinovski (Rstov na Donu), je obsodilo na smrt 11 oseb, ki so vršile protirevolucionarno delovanje in hotele onemogočiti kolhoze.

40.000 Kitajcev obkoljuje 10.000 Japoncev

Šanghaj, petek 22. oktobra. o. Na vsej fronti okoli Šanghaja teko srčiti boji posebno v bližini Tazanga, kjer Japonci s vso silo napadajo in hočejo Kitajce pregnati s njihovih pozicij. Kitajci so pustili defenzivno taktiko in z vso močjo s pomočjo protiletensko. Ojačen artilerijski ogenj s strani Japoncev in delovanje strojnici neprestano napada Kitajce, medtem japonske bojne ladje pomagajo kopni vojski s obstreljevanjem kitajskih pozicij pri Whangpooju. Sinočnji in današnji napad kitajskih aeroplanov drži japonske protiletalske topove stalno v akciji. Kitajci neudrudno bombardirajo vzhodni Pootung, kjer so Kitajci s bombami naredili veliko škodo ter zanesli na mnogih krajih ogenj. 60 policajev in 20 Angležev je komaj ušlo

smrti, ko je velika granata eksplodirala izven postaje v Yangsepo.

Kitajci pravijo, da je 10.000 Japoncev v nevarnosti, da jih kitajske čete popolnoma odrežejo od ostalih, ki so pri Wentsaopongu, 22 kilometrov severnozahodno od Šanghaja. Tudi tu so srčiti boji. 40.000 Kitajcev potiska Japonce od treh strani. Japonci so poskušali zavzeti Tazangin, a so v torek prišli predaleč v kitajske postojanke. Kitajci pravijo, da upajo Japonce popolnoma obkoliti, preden bi mogli Japonci dobiti pomoč. Poročila iz Tientsina pravijo, da se Japonci pripravljajo z veliko naglico za nadaljne vpade v Shantungsko provinco. Kitajska poročila pravijo, da se japonske čete umikajo proti severu zaradi pritiska generala Han Fuchu-sa, provincialnega guvernerja. Japonci pa zanikajo, da se umikajo in pravijo, da se pripravljajo na veliko prodiranje proti Teianu, glavnemu mestu Shantunga, katero leži južno ob Rumeni reki.

Narodni socializem „dela“: Razpust Centuma v Gdanskem

Gdansk, 22. oktobra. o. Predsednik gdanskega senata Greiser je razpustil zadnjo opozicijsko stranko v tem svobodnem mestu, namreč katoliški centum. S tem je narodno socialistična stranka postala absolutni gospodar Gdanska. Po razpustu stranke katoliškega centuma in socialistične stranke, je v Gdanku zavladal totalitarni režim, ki se more v vseh pogledih primerjati z vladavino, ki vlada v Nemčiji od leta 1933. Povod za razpust katoliškega centuma je bilo gdanski vladi odkritje listin, ki jih je baje policija našla v stanovanju voditelja te stranke Kurovskega; te listine baje dokazujejo, da je stranka dobivala navodila iz tujine, to je od Vatikana. V smislu neke navedbe iz leta 1936, je to zadosten razlog za razpust politične stranke.

Vodja gdanskih narodnih socialistov je sklical za jutri shod, da bo obrazložil novi položaj, nastal po razpustu katoliškega centuma.

„Posebni odposlanec japonskega naroda pri tujih katoličanih“

Tokio, 22. oktobra. AA. (Havas). Bivši kontre-admiral Jamanotto, ki je po veri katoličan in bivši minister dvora, je imenovan za posebnega odposlanca japonskega naroda pri tujih katoličanih. V kratkem se bo odpeljal v Rim, nato bo pa obiskal Evropo in Ameriko. V izjavi, ki jo je dal poročevalcem listov, pravi Jamanotto, da

Novi bolgarski volilni zakon

Sofija, 22. oktobra. AA. Bolgarska brzojavna agencija objavlja, da so glavna načela novega volilnega zakona naslednja:

1. Volilci so vsi državljani, ki so stari nad 21 let;
2. žene lahko glasujejo, če so poročene, ločene ali vdove;
3. vsa država je razdeljena v 160 volilnih okrajev;
4. vsako mesto voli enega poslanca.

Izvoljeni pa so lahko:

Vsi bolgarski državljani, ki so stari nad 30

bo vse storil, kar je mogoče, da svetu pojasni, kaj je cilj japonske borbe. »Katoličani vsega sveta,« je dejal, »goje do nas prijateljska čustva in nimajo ničesar skupnega s protestanti, katerih čustva do nas je izrazil canteburyski nadškof. Toda na Angleškem vseeno lahko računam s 5 milijoni katoličanov.«

Vprašanje je, če katoličani res tako mislijo, kakor bi rad admiral.

Hillier je sprejel v svoji vili pri Berchtesgadenu indijskega vladarja in milijarderja Aga Kana, ki je predsedoval zasedanju Zveze narodov v Ženevi.

Vesti 22. oktobra

Anglija je dejansko priznala zasedbo Abesinije, tako je izjavil predsednik londonskega kassacijskega sodišča, ko je zavrnil negušovo tožbo, češ, da neguš ne more več nastopati kot abesinski vladar.

Velik govor o madžarski notranji politiki bo imel v torek predsednik vlade Darany na sestanku stranke narodne sloge.

Preiskavo v belgijski narodni banki je odredilo državno tožilstvo zaradi nepravilnosti v poslovanju, katere so odkrili zadnje čase.

Francosko državno uradništvo ni zadovoljno z dvomilijevim vladnim načrtom o malenkostnem zvišanju plač. Strokovne uradniške organizacije sklicujejo velika protestna shranovanja, na katerih zahtevajo 150 frankov draginjske doklade za vsakega uradnika in za vsakega družinskega člana. Če vlada ne bo temu ugodila, grozi uradništvo s splošno stavko.

Zaradi smrti milijarderja Warburga žalujejo zlasti Judje, saj je Warburg bil ustanovitelj judovske agencije, ki vodi cionistično naseljevanje v Palestini, za katero je Warburg žrtvoval ogromne zneske.

Češkoslovaška zbornica je sklicana za 26. oktobra. Rešiti bo morala več važnih vprašanj, med njimi je sprejetje novega davčnega zakona.

Šest milijonov funtov šterlingov hoče pritegniti v bodočem proračunu japonska vlada, ki je zato izdala obsežne varčevalne navedbe.

Muzej o pariškem delovanju revolucionarne češke vlade med vojno bo uredila češkoslovaška vlada v Parizu, kjer je kupila hišo, v kateri je nezakonita medvojna češka vlada imela svoj sedež.

Mir je treba ohraniti tudi ob ponižujočih pogojih, je izjavil ameriški zunanji minister Hull pri svojem obisku v Kanadi.

Zelezniški promet v srednji Grčiji so zaradi velikih povodnj morali ustaviti.

Ilke so začeli poganjati v zrak Angleži tudi indijski upornim domačinom ob severni meji, kjer že meseca divja vstaja, ki je ne morejo potlačiti.

Poljska nacionalistična mladina, ki jo organizira polkovnik Koc, bo dobila bele srajce iz domačega platna in temnozeleno hlače.

Za prekli: tistih odredb versajske mirovne pogodbe, ki se nanašajo na kolonije, se je na seji angleške liberalne stranke včeraj zavzemal lord Samuel.

S sedanjo belgijsko zunanjo politiko so zadovoljni tudi reksisti, o čemer prča izjava enega od njihovih voditeljev, grofa de Gruneja, ki je pohvalil sporazum med Belgijo in Nemčijo za jamstvo belgijske nevtralnosti.

Celulozo iz žitne slame bo začela izdelovati Nemčija in bodo v kratkem zgradili prvo tovarno za te vrste izdelkov. S tem nameravajo prihraniti veliko lesa.

Predsednik grške vlade Metaxas bo danes dopel iz Ankare v Carigrad, od tam pa bo odpotoval domov.

Zakon o politični amnestiji pripravljajo v svobodnem mestu Gdanku. Amnestije bodo deležni tudi številni pristaši pravkar razpuščene centumske stranke.

32 in pol milijona ton krompirja, to je za šest milijonov več kakor lani, so pridelali letos v Nemčiji. To je najboljša letina po svetovni vojni.

Angleški mornariški minister Duff Cooper je končal nadzorstveno pot po angleških pomorskih oporiščih v Sredozemskem morju ter se vrnil v London. Dejal je, da ni treba njegovemu potovanju pripisovati nobenega posebnega pomena.

Zaradi megle v Londonu se je zadnje dni pripetilo spet veliko težkih nesreč. Megla je delno ustavila tudi letalski promet med Londonom in Parizom.

25 odstotkov celuloze bodo v smislu varčevalnih odredb japonske vlade dodajali vsem vojaškim, policijskim, železničarskim in sploh državnim uniformam. S tem odlokom hočejo Japonci zmanjšati uvoz drage tuje volne.

Štiri ruska letala pod poveljstvom znanega Čuhovskega so spet začela iskati pogrešanega Levanevsekega.

Družba za ponarejanje potnih listov je prišla po dolgem iskanju dunajska policija. Družba se je mogoče bavila tudi s prodajo kokaina.

Trgovsko pogodbo med Avstrijo in Bolgarijo so podpisali v Sofiji. Pogodba vsebuje določila o ureditvi plačilnega prometa in izmenjavi blaga, zlasti o nakupu bolgarskega tobaka za avstrijsko tobačno upravo.

Bivši madžarski ministrski predsednik grof Bethlen se je po 14 dnevnem bivanju v Londonu vrnil v Budimpešto. V Londonu je imel po nalogu madžarske vlade važne razgovore glede bodoče madžarske politike, zlasti do Male zveze.

Habsburška nadvojvodinja Adelajda, najstarejša sestra Otona Habsburškega, je dospela v Avstrijo in bo čez zimo ostala na Dunaju. Tja je dopotoval tudi nadvojvoda Albecht. Zbiranje habsburških orlov na Dunaju pomeni najbrž, da pripravljajo za letošnjo zimo kako večjo akcijo za obnovitev svoje dinastije.

Češka policija je zaplenila odprto pismo, ki ga je voditelj stranke čeških Nemcev Henlein poslal vsem listom v državi. Pismo je naslovljeno na predsednika republike zaradi dogodkov ob kongresu njegove stranke v Teplicah, kjer je policija namlatila nekaj njegovih poslanev.

Zaradi protidržavnega mišljenja, ki ga je v Evropi iznašla, kakor je splošno znano, slovenska JNS, so v Nemčiji odpustili v štirih letih 5433 uradnikov, razen tega pa še 1984 Judov.

Bolgarski kralj Boris bo novembra odšel na neuradno potovanje po Evropi. Obiskal bo vse prestolnice v zahodnih državah.

Na važne politične razgovore pride v Berlin finski zunanji minister Holsti, in sicer jutri.

Umrl je veliki angleški fizik lord Rutherford, profesor na vseučilišču v Camridgeu.

Švedski kralj Gustav V. je sprejel bavarskega državnega namestnika generala Eppa v zasebni avdienci.

Zemljiške kupčije in dražbe

Ljubljana, 22. oktobra.

Mnogo gospodarskih in tudi socialno-političnih zanimivosti nam odkriva ljubljanski realitetni trg, kakor nekateri nazivajo skupino gospodarskega dejstva, ki ureja, dviga in niža cene zemljiških parcelam in hišam. Te cene so odvisne od položaja sveta, od prometne živahnosti in tudi od gospodarske konjunktore, dalje od valovanja ljudskih mas, ki krenejo v gotove smeri. V letih hude gospodarske krize so se kmetje v daljni okolici krepko držali svoje grude. Redke so bile prodaje sveta. Sedaj pa je opažati pojav, da se je po nekaterih vaseh razvila prav živahna zemljiška kupčija. Prodajajo se parcele, posamezno in en bloc, pa celo velika posestva. Drug pojav je, da skuša preprosti, leloven človek, ki prihaja dnevno v mesto na delo in za svojim zaslužkom, zgraditi sebi in družini skromen, čeden domček z malim vrtom s svojimi prihranki in deloma na kredit. Zato dajejo denarni zavodi tudi vsak mesec tem ljudem manjše hipotekne kredite. Stevilčno najpogostejše so zato v daljni okolici zemljiške kupčije za manjše zneske od 1000 Din naprej. Svet pa je zunaj mesta drugače mnogo cenejši, tako od 5 do 20 din kv. meter. Višje cene ima tam svet le na prav ugodnih in prometnih položajih.

Letos prodanih za 6 milijonov zemljišč

Splošni podatki o zemljiških kupčijah kažejo, da je bilo v tretjem četrtletju sklenjenih prav mnogo kupnih pogodb, ki morajo biti v določenem roku prijavljene davčni upravi Ljubljana-okolica, da odmeri predpisane takse, državne, banovinske in občinske. Od julija do konca septembra je bilo zaznamovanih 136 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 2.516.635 din. Že iz tega dejstva je jasno, da se v okolici sklepajo največkrat manjše kupčije za odprodajo sveta, redke so večje, to gre za prodajo odnosno nakup večjega posestva. Julija je bilo zaznamovano 40 kupnih pogodb za 909.189 din, avgusta 47 za 561.197 din in septembra 49 za 1.046.149 din. Trdka Medič in Miklave, družba z o. z. na Viču je v okolici Medvoda nakupila velik kompleks v k. o. Preska. Baje bo družba zgradila tam veliko tekstilno tovarno ali kaj sličnega. Posednik in gostilničar Josip Matjan, Vižmarje 171, je prodal Antonu Lenčaku, trgovskemu zastopniku in Elzi Lenčakovi, trgovki v Ljubljani, Poljanska cesta št. 78, dve zemljiški parceli v izmeri 10.563 kv. metrov, ležeči v k. o. Vižmarje, za 238.278 din.

Letos do konca septembra, v 9 mesecih, je bilo v okolici zaznamovanih 520 kupnih pogodb za kupno vrednost 6.231.503 din. Nekateri parcele so bile prodane celo za kupnino 100, 500, 600 in 1000 din. Izanci se zelo živahno zanimajo za zemljiške kupčije in od tam prihaja mesečno prav mnogo kupnih prijav. So pa prebrisani spekulanti! Tam na Skrilju, o katerem pravijo, da je to vas celo Bog v nebesih pozabil, mnogo dajo na ameriški denar. Podpisana je bila za neko posestvo kupna pogodba, glaseča se v dolarjih. Posestvo je bilo prodano za 400 dolarjev. Dolar so takirali po 43.35 din.

Vojaško vežališče prodano

Grad Fužine ima za seboj znamenito zgodovino, k gradu pa je pridružen obširno posestvo, ki se razprostira daleč naokrog v vse tamosnje kat. občine. Lastnici gradu, ki je bil z vsemi zemljišči vred sodno cenjen na okoli 14 milijonov dinarjev, sta ga. Mery Paumgarten, soproga bivšega general. konzula avstrijskega v Petrogradu g. Paumgartena, in njena sestra Jospina por. Wenkheim. K gradu spada tudi velikanski zemljišče ob železniški progi, kjer je bilo nekdanje vojaško vežališče. To vežališče je bilo sedaj prodano državnemu zakladu kraljevine Jugoslavije za 8.342.500 dinarjev.

Kakor je ugoden položaj na realitetnem trgu, tako je drugače žalosten pojav, ki ga nam razkriva

sodna soba št. 16 na okrajnem sodišču, ali prav rečeno, razkrivajo sodne objave deske v justični palači. Za mesec november je razpisanih veliko sodnih dražb, pri katerih bodo prišle na prodaj mestne hiše, mestne stavne parcele in okoliška posestva. Razpisana je dražba 18 posestev, od teh 6 v mestu samem. Celotna sodna cenitev vseh, na dražbo prihajajočih posestev znaša skupno 9.358.272 din, najnižji ponudbe pa je za nje določen na 5.261.953 din. Nekatera manjša posestva prihajajo na dražbo zaradi prav malenkostnih dolgov. V Ljubljani bosta novembra dve milijonski dražbi. Hiša št. 40 na Poljanski cesti, pri kateri je velik vrh in h kateri spada 8 lepih stavbnih parcel, bo pršla na dražbo. Prva dražba je bila razveljavljena. Na prvi dražbi je hišo z vsemi parcelami kupila neka zasebnica iz Rajhenburga. Za to dražbo je že sedaj veliko zanimanje.

Sodne dražbe se množe

Marsikaterega starega vojaka vežejo na to vežališče grenki, pa mogoče tudi veseli spomini. Kakšno vrvenje in vpitje je vladalo prve dneve mobilizacije 1. 1914. Tja so prihajale prav po bojno opremljene čete ljubljanske garnizije. Može so se urili od ranega jutra do vročega poldneva v »švarmlinjah« in »napadih«. Kako so se morali plaziti po terenu? Z lopaticami so si morali delati zapake in jarke. Tja so prihajali tudi topničarji. Kanone so merili na vse strani. Koliko naskokov je bilo komandiranih na železniško progo tiste dni pred odhodom na pravo fronto? Nikdo jih ni štel! Kapetani so se jezili! Može pa so z zobmi škripali! Bil je neki korporal, ki je slabo znal nemško komando. Neki dan je svojemu roju komandiral:

»Bezeenga ongame ajzenpona! Und šon! Vrske! Može so se mu smejali, pa tudi on sam. Pa je nekdo pripomnil:

»Prav lepó delamo, pa bomo lepó zaigrali!«

Smeh. Možakar pa bi bil moral kmalu v arest. Po vajah je marsikdo opesal in legel, da so ga sanjeje brili in krepčali s konjakom.

Danes premiera izredno aktualnega filma iz japonsko-kitajskega konflikta

Zadnji vlak iz Harbina

v gl. vlogi nenadkriljive Käthe Nagy, nadalje Hans Albers, Ida Wüst in H. A. Schlettow

Sadna razstava in vsedržavni sadjarski kongres v Mariboru

Maribor, 22. oktobra

Ves prihodnji teden bo Maribor v znamenju največje sadjarske prireditve, kar smo jih v naši državi dosedaj imeli. V soboto popoldne ob 10.30 bo odprta v prostorih unioneke pivovarne na Aleksandrovi cesti velika sadjarska razstava, v nedeljo popoldne ob 10 pa se pričneta v kazinski dvorani III. vsedržavni sadjarski kongres, ki bo trajal še v ponedeljek ter bo združil skupaj zastopnike vseh sadjarskih organizacij iz države in vse priznane strokovnjake na področju sadjarstva. Te prireditve bodo eminenten gospodarski dogodek ne samo za naše sadjarstvo, temveč za splošno gospodarstvo, saj posegajo z ožega sadjarskega področja tudi v trgovino in poljedelstvo.

V Mariboru prirejamo že nekaj let sem sadne sejme in sadne razstave. Letošnja prireditev pa ne bo samo sadna razstava, temveč v najširšem pomenu besede sadjarska razstava, ki bo pokazala prav vse, kar predstavlja sadjarstvo naših krajev.

Slov. Bistrica gradi prosvetni dom

Slov. Bistrica, 22. oktobra.

Slovenjebistiška župnija se je letošnje leto izredno postavila. Pozidala je svoj »Slomskov prosvetni dom«, ki je obenem prvi v dekaniji. Ponošno se bo dvigala hiša slovenske katoliške prosvete, kmalu bo postal središče delovanja katoliške mladine v dobro roda in čast Bogu.

Prosvetni dom so začeli graditi konec pomladi. Vsa dela so zelo hitro napredovala, za kar gre zasluga graditelju, mariborski trdniki Jelenc & Slajmer, agilnemu gradbenemu odboru in mladini sami, ki je kulturno, prostovoljno delom in v zbiranem pripomočju, da je bila stavba tako hitro pod streho. Fantje in dekleta so ves čas pridno pomagali, nekateri so prihajali po ure daleč na delo. Stavba sama se sedaj dovršuje. Stoji malo pod župnijsko cerkvijo. Poleg prostorne dvorane, kjer bo že meseca decembra prva prireditev, ima še vse prostore, ki bodo mogli služiti ne samo prosvetnemu društvu, temveč tudi drugim kulturnim in gospodarskim organizacijam. Z novim domom bo za Slov. Bistrico nastal nov čas; saj tudi tukaj velja: po trudu in žrtvah lepši sadovi!

Za Slov. Bistrico na noč v ničemur zastajati laporska župnija, ki hoče tudi imeti svoj prosvetni dom. V ta namen so tamkajšnji prosvetni delavci začeli akcijo, ki bo zaradi zavednosti vseh faranov gotovo uspela.

Za izlet v Trst in Gorico ob Vseh Svetih od 30. oktobra do 1. novembra se sprejemajo prijave od 27. t. m. 12. ure. Cena izleta v Trst din 125, v Gorico din 135.

Putnik Ljubljana priredi: a) osemndnevni izlet v Skopje in na Kumanovo ter z avtobusi v Južno Srbijo od 28. oktobra do 5. novembra za din 1.080; b) petdnevni izlet v Skopje in na Kumanovo od 28. oktobra do 2. novembra za din 780; c) tridnevni izlet v Belgrad in na Oplenac od 28. okt. do 31. oktobra za din 440. — Prijave in informacije v vseh biljetarnicah Putnika.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Po stanju danes ob 7 zj.

Kraj	Barometer- sko stanje	Tempe- ratura v C	Relativna vlažnost v %	Veter (smer, jakost)	Pada- vine m/m	vrsta
Ljubljana	766.2	5.0	13.0	91	0	—
Maribor	764.6	3.0	14.0	90	0	—
Zagreb	768.0	5.0	14.0	95	0	—
Belgrad	768.1	6.0	17.0	70	0	ESE ₃
Sarajevo	769.5	2.0	16.7	90	0	—
Skopje	767.2	2.0	17.0	95	10	—
Split	—	—	21.0	—	—	—
Kumobor	—	—	—	—	—	—
Rab	—	—	—	—	—	—

Vremenska napoved: Megleno, čez dan še večina lepo, jasno vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Megla se je popolnoma dvignila šele ob 12.45. Prevladovalo je lepo, jasno vreme ves dan in noč. Proti jutru je zopet nastopila gosta megla.

S se narodnega predstavništva

Belgrad, 22. oktobra. m. Po izvolitvi stalnih odborov, pri katerih je dobila vlada močno večino, bo danes popoldne senat nadaljeval z delom in bo z aklamacijo sprejel zakonski osnutek o podelitvi podpor nosilec Karagjorgjeve zvezde. K temu zakonskemu načrtu bo podal krajše poročilo vojni minister general Ljubomir Marić.

Na današnji skupščinski seji bodo izvoljeni tudi stalni skupščinski odbori. V odboru za prošnje in pritožbe bo postal predsednik poslanec JRZ dr. France Semrov.

Celjske novice

c Danes ne pozabite priti v Mestno gledališče, kjer ob 8 zvečer vprizori ljubljanska opera Kienzlovo delo »Evangeljnik«. Sodelujejo med drugim ge. Ribičeva in Golobova in gg. Gostič, Betteto in Janko. Dirigiral bo kapelnik ljubljanske opere g. Štrifot. Predstava je za abonma. Vstopnice se dobe še danes popoldne v Slomskovi tiskovni za drugi in zvečer pri blagajni v Mestnem gledališču. Tu se še tudi sprejemajo prijave abonentov. Abonma je plačljiv v treh obrokih.

c V nedeljo ob 3 popoldne bo na Glaziji zanimiva podvezina prvenstva nogometna tekma med SK Celjem in SK Olimpom. Za to igro vlada med obštvom veliko zanimanje. Na željo SK Olimpa bo sodil tekmo zagrebški sodnik. Popoldne bo ob pol 11 prijateljska nogometna tekma med SK Atletiki in SK Hrasnikom, in sicer pri Skalni kleti.

c Gospodinska nadaljevalna šola bo odprta tudi letos kakor druga leta za šoli odrasla dekleta v gospodinskih prostorih II. deške šole v Celju. Pouk se prične v začetku novembra. Dekleta, ki se žele udeležiti tečaja, naj se zglase za vpis tekom tega meseca v I. b razredu II. deške šole.

Dvojni samomor z električnim tokom v žapužah

Ljubljana, 22. oktobra.

Ko je davi ob 6 stopil posestnik Zabjek Ivan iz hiše na dvorišče, je zapazil, da se na sosedovem vrtu ob kozolec dviga dim. Glede na zgodnje ure ga je takoj prešinila misel, da se je najbrže vnel kozolec in že je hotel alarmirati vas proti požaru. Pa se mu je vendarle čudno zdelo, da se dviga dim le s tal, in je šel pogledat. Ko je prišel bližje, je presenečen obstal. Na tleh pod drogom električnega daljnovođa visoke napetosti sta ležala dva obžgana mlriča, katerima je gorela še obleka. Takoj je poklical soseda, posestnika Arharja Ivana iz Žapuž št. 11 in oba sta ugotovila, da sta mlrič hlapec in dekla, ki sta služila pri Arharju. Iz daljnovođa je visela dolga žica, ki se je še dotikala trupel. Zato so obvestili najprej elektrarnu, naj pošlje monterja, da odstrani to smrtno nevarnost, prav tako pa policijsko postajo v Šiški. V kratkem je prišel monter, ki je odklopil električni tok, za njim pa policijska komisija, v kateri sta bila policijski zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik g. Bardek.

Jasno je bilo, da ponesrečencema ni mogoče nič več pomagati in da sta že daj časa mrtva. Po ogledu v okolici kraja samomora, je komisija ugotovila, da sta oba najbrž šla v smrt radi nesrečno ljubezni. Za pot v smrt pa sta si izbrala vprav čudovit poslopek. Pri bližnjem kozolecu je najbrž hlapec Nemanjić Marko vzel dolgo lesivo, jo prislonil ob steber električnega daljnovođa, splezal nato po lestvi in vrgel čez eno od žic daljnovođa žico, s pomočjo katere bi lahko na zemlji ubil sebe in dekla Kastelc Julijana. Verjetno je, da je hlapec nato splezal z lestve, nakar sta se oba nesrečnega prišla za roke, hlapec pa je prijel za žico. Močan električni tok visoke napetosti ju je prešinil in na mestu ubil. Zgrudila sta se na tla, pri tem pa je mogel električni tok teči še naprej skozi njuni telesi v zemljo. Nastopilo so morale električne iskre, ki so užgale hlapec in dekla. Tako hlapec kakor tudi ona sta ožgana po rokah in deloma po obrazu, na telesu jima je zoglenela deloma obleka. Hlapec je močno žgan po prsih, pri čemer mu je popolnoma zgorela lisična, ki jo je imel v prsnem žepu suknjice. Kljub opeklinam je bilo oba lahko spoznata. Kakih pisem ali drugih obvestil pri pregledu ni bilo mogoče najti. Cela je ostala ženska torbica, ki je ležala poleg mrtve dekle, vendar niso našli v njej ničesar drugega kakor nekaj denarja, drugih drobnarij in poseleko knjižico.

Preiskava je dognala, da sta imela oba že daj časa ljubavno razmerje ter da sta v nedeljo zapustila službo pri gospodarju Arharju Ivanu, Žapuže št. 9, ne da bi ta vedel, da sta odšla. Vse do danes ponašajo jih ni bilo blizu. V današnji noči, najbrž v prvih jutranjih urah pa sta storila obupni korak, ki ju je spravil v smrt. Hlapec Nemanjić Marko je bil star 24 let, rodil se je v Kaliforniji v Ameriki, pristojen pa je bil v Metliki. Dekla Kastelc Julijana pa je bila stara 20 let ter se je rodila v Leskovcu, pristojna pa je bila v Litijo. Hlapec je stopil k gospodarju Arharju v službo lani avgusta meseca, Kastelceva pa je služila tam od decembra. Trupli obeh so prepeljali v mrtvašnico v Dravljce. Mesto nesreče same je blizu tovarne Stora, odmaknjeno od ceste na levo, pod drogom električnega daljnovođa. Ze od ranjih jutranjih ur so ogledovali radovedneži mesto svojstvenega samomora in šele potem, ko je komisija opravila svoje delo, in ko so odpeljali mlriča, so se razšli.

Razstava v Skoplju - slika južne Srbije

25 let svobode - 25 let napredka

Ljubljana, 22. oktobra.

25 let svobode, 25 let udeleževanja po svoji volji in svojih principih je prineslo Južni Srbiji velik gospodarski in kulturni razmah in napredek.

Ob proslavi četrtoletja samolastnega razvoja se bo Skopljce spremenilo v veliko izložbeno mesto. Skopljce nima svoje razstavne prostore, v katerem bi moglo podati celoten pregled razstavljenega blaga, temveč bodo za razstavo na razpolago deloma posebni za to priliko zgrajeni paviljoni, druge razstave pa bodo v šoli. Higienskemu zavodu, v skopljanskem muzeju in v Kuršumli Hanu.

Razstava v Skoplju nima trgoškega značaja. Predvsem ni predvideno, da bi se razstavljeni predmeti prodajali. Razstava hoče podati v obliki revije nazorno sliko o razvoju Južne Srbije v času od osvoboditve, podati hoče pregledno sliko o razvoju zadnjih 25 let.

Poljedelska razstava bo deljena na več oddelkov: živinoreja, sadjarstvo, poljedelstvo, veterinarstvo, konjereja, ribarstvo itd. Razstava bo nazorno pokazala napredek v teh gospodarskih panogah potom križanja pasem, potom selekcije, potom uvoza novih pasem itd. Pokazati hoče napredek zadnjih 25 let, pokazati hoče tudi razvojne možnosti na podlagi dosedanjega sistematskega dela. To bo v celoti poučna razstava, zaradi česar razstavljeni predmeti ne bodo ravno pokazali najlepših in najboljših eksemplarjev, temveč povprečni tip rezultata dosedanjega dela.

Način in obseg trgovine se je v 25 letih svobode bistveno spremenil. Predvsem bo zanimiva primerjava med moderno urejeno trgovino in malo trgovino, kot so te bile običajne pred 25 leti. Večje število risb in diagramov bo pokazalo svojevrsni in sedanji obseg poslovanja.

Industriji, ki se je v Južni Srbiji razvila prav v zadnjem času, je namenjen poseben paviljon, ki hoče nazorno pokazati dosedanje uspehe ter razvojne možnosti. Rudarski paviljon, ki bo zanimiv tudi po svoji fasadi, urejeni kot vhod v rov, bo podal dobro sliko izrednega rudninskega bogastva Južne Srbije.

Poljedelstvo bo nameščeno v ljudski šoli »Njegos« ter bo pokazalo jasno sliko velikega razmaha v poljedelstvu ter v predelavi poljedelskih proizvodov.

Zanimiva bo na vsak način primerjava med moderno urejeno šolo in pa med šolskim razredom, kakršni so bili v Južni Srbiji pred osvoboditvijo. Tudi moške in ženske strokovne šole bodo prikazale izdelke svojih učencev in učenk, čipke, zaveze, preproge itd.

Zanimiv bo pregled hotelstva in turizma, od-

delek kolonizacije in gasilstva, torej strok, ki so se v Južni Srbiji vpeljale šele po osvoboditvi.

V skopljanskem muzeju in v Kuršumli Hanu bo folklorna, etnografska in arheološka razstava, v Higienskemu zavodu bo pokazana organizacija zdravstvene in higienske službe, v Okrožnem uradu pa rezultati naporov za socialno skrbstvo Južne Srbije.

V paviljonu prijateljev Francije bo gotovo zelo zanimiva razstava južnosrbških likovnih umetnikov.

Razstava v Skoplju bo pestra in bogata, ter posebno za obiskovalce iz Slovenije poučna, saj jih bo vpeljala v nov svet, ki ima s svojo zgodovino le še malo kontakta ter skuša z vsemi sredstvi doseči visok gospodarski in kulturni standard.

K proslavi Južne Srbije priredi Zveza za tujski promet v Sloveniji izlet, za katerega sprejemajo prijave biljetarnice Putnika.

Preseljevanje obupanih viničarjev

Slovenske gorice, 21. oktobra.

Spet je prišel čas preseljevanja viničarjev po Slovenskih goricah. Letos je to preseljevanje zelo živahno, a vseeno ne bo doseglo takšnega obsega kot lani, ko se je preseljevalo do 6000 viničarskih družin iz kraja v kraj. Letos se je k temu pridružil še ta ovira, da so ceste v skrajno slabem stanju. Ponekod so se pa le socialne razmere nekoliko zboljšale in je tu pa tam kmet tudi sprevlel, da morajo beraški viničarski delavci tudi živeti. Dosti je pa še vseeno viničarskih družin, ki tolejšo pravo mizerijo. Mnogo družin bo tudi letošnje zimo stradalo, saj je moral viničar svoje pridelke puščati na njivah v pogin, ko zaradi dela pri kmetih niso imeli dovolj časa, da bi pravočasno pospravili svoj pridelek. Največ škode je jesensko deževje napravilo na krompirju, ki ga je bilo letos že tako bore malo. Krompir je viničarskim družinam pozimi glavna hrana. Letos ga bo doživila gotovo že vsem zmanjkalo. Hudo bodo prizadete številne družine, posebno po mrzlih hribovskih kočah, kjer ne bo niti najnujnejše obleke. — Vprašamo na tem mestu le to, kako je mogoče viničarju vzdrževati svoje gospodarstvo v primernem stanju, ko pa mora vse leto z dneva v dan, od zgodnjega jutra do poznega večera, delati pri kmetu za uboge pare, ki jih mora porabiti največkrat za to,

da kmetu plača stanovanje in da si kupi skrajno najnujnejše stvari.

Tako izkoriščanje revnega viničarja bi bilo treba vendar že enkrat ustaviti, saj pomeni največjo narodno in socialno sramoto. Tako majhen narod smo, a vedno je odprto pred nami tisto žalostno poglavje o človeku, ki živi na račun drugega.

Koroški borci

Legija koroških borcev v Ljubljani opozarja vse bivše borce v Mežici in okolici, da bo v nedeljo 24. t. m. ob 9 popoldne v Mežici, gostilna Stopar, ustanovni občni zbor krajeve organizacije. Na zboru bo poročal delegat glavnega odbora iz Ljubljane.

Vsi bivši borci v Polhovem gradu in okolici naj se udeležijo članskega sestanka v Polhovem gradu v nedeljo 24. t. m. in sicer po službi boji v gostilni Pri kroni. Na tem sestanku, kateremu bo prisostvovala delegacija glavnega odbora Legije Koroških borcev iz Ljubljane, si hočemo začetati pot za bodoče delo.

Glavni odbor Legije obvešča svoje članstvo, da so društveni znaki na razpolago v tajništvu Legije.

Delovanje ruske skrivne policije v Zahodni Evropi

Francosko domoljubno časopisje se po pravici razburja nad preveliko priljubljenostjo temnih rovaških činiteljev, ki se tako svobodno gibljejo v Franciji, ter skoraj vsak teden izvrše kak večji političen zločin; upravičeno imenujejo Francijo »evropsko smetišče, kjer se odlagajo vsi nezaželeni državljani Rusiji neprijaznih držav« in uživajo skoraj uradno zaščito. Saj imajo v njenem središču, v Parizu, svoj sedež in glavni stan Stalinski zastopniki, člani SOO (Sekretne Operativnega Oddelka), ki so v tesni zvezi z nekdanjo čeko, nekdanjo GPU, sedanjjo GUGOBZ, sovjetsko politično tajno policijo; saj so popolnoma nemoteno izvršili samo letos že celo vrsto političnih umorov, ki so sicer vedno v začetku dvignili mnogo prahu, napolnili prve strani časopisja, pa se kmalu utonili iz ospredja in polagoma popolnoma utonili v pozabljenu.

Vendar pa je nezmožnosti odkritja neposrednih zločincev kriva tudi

skrajno dobro organizirana

sovjetska tajna policija. Če francoske oblasti niso mogle do zdaj še nikdar najti morilcev kakega Navašina, Leticije Toureaux, bratov Roesselljev, umorjenih zaradi opustitve protifašističnega boja, če je zadeva generala Millerja zaspala, je vzrok mnogo tudi v tem, da je neposreden zločinec v kraju in tudi v državi zločina popolnoma neznan. Morda se je pripeljal uro pred izvršitvijo kakšne neke iz Srednje Evrope, uro po zločinu pa ga je brzovlak že vozil naprej proti Španiji. Drugi so pripeljali žrtve na določeno mesto ob določenem času po točno pripravljenem načrtu, »rabelje« pa je med dvema vlakoma nekoliko izstopil, se šel »okrepča« in razgledat po okolici s kakim avtomobilom, zabodel ali ustrelil pripravljene žrtve in se nemoteno in lahkega srca odpeljal po svoj zaslužek; morda v razkošnem prvem razredu, kot kak trgovec z dobro uspevajocih posli.

Med glavnim vodjem Gugobza, ki zločin zasnuje, in med končnim členom policijske verige, ki zločin izvrši, je vse polno drugih členov, katerih vsak ima določeno opravilo, na videz popolnoma samostojno, v resnici pa tesno združeno z ostalimi. Vsak izvrši samo točno odkazan del svoje igre, ki da lepo enotno žaloigro — umor take in take osebnosti.

Da je

vsaka ovadba izključena,

člani organizacije drug drugega sploh ne poznajo, vsaj nižji ne. Vsak pozna samo svojega neposrednega vodjo, ki mu izroči višje ukaze; nad vsakim posameznikom vsega tega »kolesja« pa je speljano še prav tako zamotano kontrolno kolesje z nešteti vejami in viticami, da je tako strogo od-

Programi Radio Ljubljana

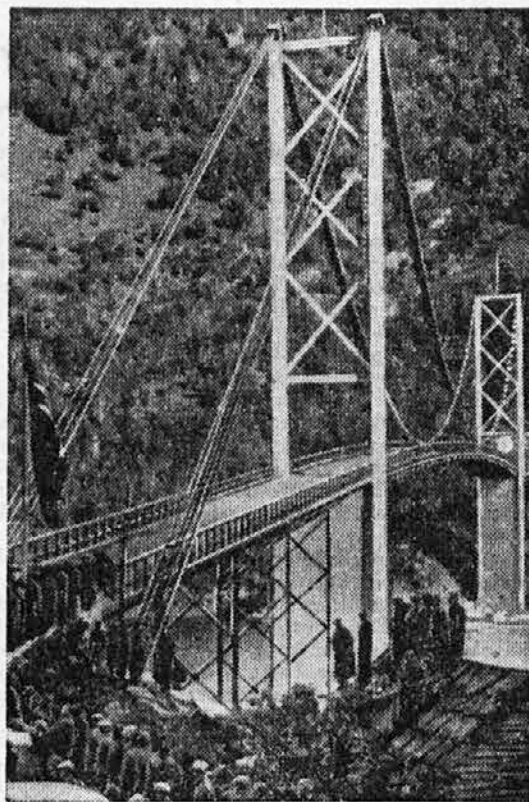
Petek, 22. oktobra: 11.30 ura: glasbena predavanja s petjem (g. Luka Kramole) — 12.30 ura: Sprehod po domovini (plošče) — 12.45 ura: poročila — 13.30 ura: spored, obvestila — 13.45 ura: Ciganski orkestri (plošče) — 14.30 ura: boba — 18.30 ura: moda in obleka (g. Ema Oražem) — 18.30 ura: Bernhard: Kmochiada, venček (plošče) — 18.40 ura: Francoščina (g. dr. Stanko Lehen) — 19.30 ura: vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 ura: Nac. ura — 19.50 ura: Zanimivosti — 20.00 ura: Narodne pesmi. (Sodelujejo g. Janko Vekoslav, Banovec Svetozar in Stanko Avgust) — 20.50 ura: Orkestralni podoklice (plošče) — 21.10 ura: Violinski koncert g. Lotte Paumgarten, pri klavirju: g. prof. Marjan Lipovšek — 22.00 ura: vreme, poročila, spored — 22.30 ura: Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 22. okt.: Belgrad-Zagreb: 20. Kvaritet, 20.30 Vokalni koncert, 21.30 ura: Francoski slagerji in popevke — Dunaj: 20. Igra Lumpaci vagabunde, 22.30 ura: koncert — Budimpešta: 19.30 ura: Opera, 23.05 ura: Plošče — Trst-Milan: 17.15 ura: Violina, 21.00 ura: Opera »Rensko zlato« — Rim-Bari: 21.00 ura: Izbrana in plesna glasba — Praga: 19.30 ura: Orkestralni koncert, 20.30 ura: Gledališki večer — Varšava: 20.15 ura: Varšavska filharmonija — Berlin: 19.10 ura: Stare vojaške koračnice, 20.10 ura: Zahvalni koncert — Bratislava: 20.00 ura: Vojška godba — Lipsko: 20.00 ura: Filharmonični orkester in solisti — Köln: 19.10 ura: Koračnice in valčki, 21.10 ura: Pesmi in plesi o smrti

Arabi navdušeno manifestirajo svojo vdanost velikemu multiji Hadji Amine el Husseinu pred mohamedansko mešejo.

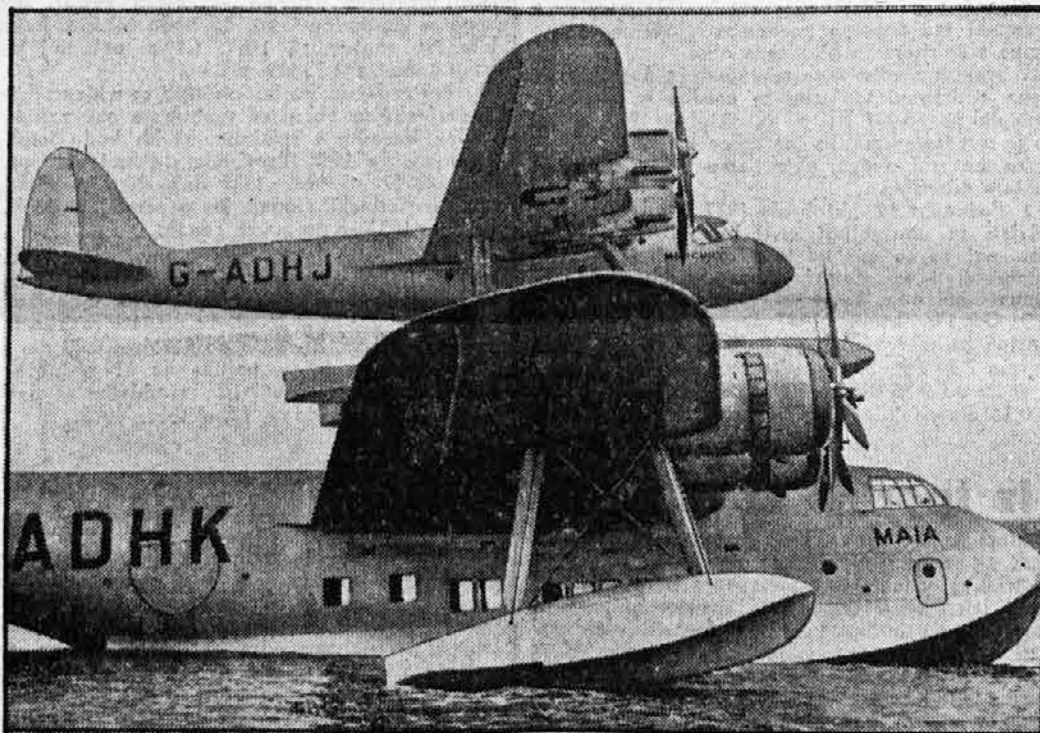
Največji skandinavski viseči most so blagoslovili v Fykesundu, 150 km proč od mesta Bergen v zahodni Norveški.

merjeno sodelovanje vsakega člana pod neizbežnim pritiskom, da se svoji nalogi niče ne more izneveriti, ali če se, da ga takoj doleti zaslužena kazen.

Tajnost, zamotanost in varnost organizacije pospešuje tudi dejstvo, da niso njeni člani nikjer nakopičeni, da jih ni več skupaj v nobenem mestu, tudi ne v nobeni pokrajini, ne v državi, ampak so razporejeni po vsem svetu. Glavna povelja prihajajo sicer iz Moskve, razdeljuje pa jih Praga ali Pariz, Barcelona ali Belgrad ali Zeneva itd. Preiskave odkrijejo morda del verige ali kolesja v Franciji, del v Španiji, pa zopet v Holandiji ali Švici ali v baltskih deželah: vedno naleti na nova, nepoznana imena in osebe, ljudstvo raztresenih strahov, ki se po nevidni sili nenadoma zopet združijo, stopijo izza kulis vsenarodnih meja in nastopijo na odru in v vlogah, ki jih

odkaze baletni mojter — Moskva; nato pa zopet prav tako nenadoma zginejo za kulisami, za raznimi mejami držav in največkrat zginejo sploh in za vedno. — Kakor so vsi neposredni člani, ki so se udeležili ugrabitve generala Kutjepova, drug za drugim pod eno ali drugo pretezo zgubili življenje, tako tudi Skoblina in njegovo ženo Plevickaja, ki sta izhvalila v zasedo generala Millerja, doletela ista usoda.

Vsako zasledovanje ruskih zločincev je brezuspešno tudi zaradi tega, ker neprestano menjajo svoje uradne potrjene listine, svojo zunanost, poklic, narodnost itd. Se nikdar ni bila mednarodna organizacija zločincev tako popolna, ni uživala toliko nedotakljivosti, imela na razpolago toliko sredstev za skrivanje, kot sedanja ruska, ki se lahko tako nemoteno razvija pod okriljem diplomatske nedotakljivosti.

V Rochesteru na Angleškem so spustili v vodo tole ogromno vodno letalo, katerega krila so tako prikojena, da na njih lahko kar med potjo pristane drugo letalo, kakor to kaže slika.

Mesto na črevesju, ga je operiral na grlu

Dunajski zdravnik, ki se piše celo Jakovljevič, se bo moral zagovarjati pred sodnijo zaradi res neuprijetne, pa tudi nenavadne stvari. Zamenjal je namreč med seboj dva svojca pacienta in je enega od teh operiral, namesto na črevesju, po pomoči na grlu. Med operacijo pa je ta čudni zdravnik naenkrat spoznal, da se je zmotil in je začel nesrečni žrtvi hitro mašiti rano, ki jo je napravil pri operaciji. Naslednji dan pa je tega pacienta operiral tudi še na črevesju, kjer je bil v resnici bolan. Vendar pa se je operacija morala ponesrečiti, če ne bi po tako čudnem naključju dvakrat operirani bolnik gotovo ne umrl. Ta primer je izzval posebno v dunajskih zdravniških krogih veliko razburjenja. Kako bi ga tudi ne! Dunajski kirurgi pravijo, da je bil na Dunaju to vsekakor edinstveni primer. Kaj takšnega se tam še ni zgodilo. Sicer bi to utegnil kdo smatrati za zdravniško raco, pa ni.

Nekaj podobnega se je sicer tudi že pred dvajsetimi leti zgodilo nekemu zelo uglednemu zdravniku, ki je ponesrečen po pomoči odrezal zdravo nogo, namesto zlomljene. Od tedaj naprej v operacijski sobi napravijo točen opis dotičnega uda, ki ga je treba operirati. Zato pa je tembolj čudno, kako je zdravnik Jakovljevič mogel imeti zadnjič takšno smolo. Vsekakor še večjo smolo pa je imel njegov nesrečni pacient, ki ga je Jakovljevič dvakrat operiral, pa mu je še umrl... Jakovljevič, Jakovljevič!

Poosebljeni bog muslimanov

»Med svetovno vojno sem se nekoč slučajno spoznal v enem najslavnejših londonskih hotelov z Aga Kanom,« piše neki francoski pisatelj. »Pozneje sem ga še večkrat srečal v Parizu, Londonu in Zenevi. Povabil me je tudi v svoj pariški hotel, kjer me je z veliko prijaznostjo in gostoljubnostjo počastila njegova nad vse ljubezniva žena, ki je Francozinja. Imel sem z njim dolge pogovore o mednarodni politiki, katero pozna bolje kot vsak drug, o kateri sodi popolnoma nepristransko, točno in pametno.

Kajti ta učeni in izredno izobraženi mož, ki izborni govori več jezikov, ta veliki potovalec, ki deli svoj čas med Anglijo, Francijo, Indijo, kjer preživlja zime, Sirijo, Zanzibarjem, Madagaskarjem, kjer obiskuje svoje mnogostevilne vernike, gleda na vsa politična in druga vprašanja iz zelo visokega stališča, iz nekako svetkega vidika, saj je v nekem pomenu besede državljani vseмирja.

Angleška vlada, ki je zelo oprezna s svojo zaupljivostjo, ga obsepije s častmi in spoštovanjem. Vedno ga vprašuje za svet, ne samo, kar se Indije tiče, ampak tudi za to, kar zadeva koristi muslimanov, ki so raztreseni po vseh britanskih kolonijah.

Aga Kan je človek zelo mogočne in široke telesne obsežnosti, široko usmerjenega obraza, vse se govori, hitrega odgovora in nagajivih oči, skritih za debelo obrobljenimi očali. Vse njegove besede so stvarne, odkrite, točne; kakega igračkanja z besedami in praznega govorjenja ne pozna; njega ni mogoče prevarati z lepo zvenecimi, a praznimi izrazi in s puhlo zunanostjo; on vidi stvari in ljudi, kakršni so v resnici.

In ta mednarodni državnik, predsednik DN v Zenevi, fini politik, lastnik najimnitnejših hlevov za dirkalne konje, stalni posestevalec najizbranejših družbe in svetnih svečanosti, je obenem tudi duhovni vodja muslimanov, nekaj papež vseh mohamedancev, raztresenih po Aziji in Afriki. Imenujejo ga Mohamed-Saha, ga časte skoraj po božje, ga imajo za posebljenega Alaha in nekateri muslimani, izmaeliti iz Sirije si štejejo v dolžnost, da mu vsako leto izročijo precejšen del svojih dohodkov. Lani, ob priliki njegovega jubileja, so mu verniki poleg številnih bogatih darov poklonili toliko čistega zlata, kolikor je sam težak, in to je precej čez 100 kg. Zato je njegovo bogastvo neizmerno, neizčrpno, ker se vedno obnavlja. Svoje ljudi in skrivnosti Vzhoda pozna kot malokdo. Zato ima toliko mednarodni vpliv in posebno zaupanje Angležev.

Naročajte Slovenski dom!

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

27

Politični razgovor v treh.

Ko je bil Geoffrey že pri vratih, mu je polkovnik Campbell dejal:

»Saj vas bomo videli nocoj na plesu, ne?«

»Prišel bom!«

»Recite Elzi, naj ne skrbi, bom že ob času prišel domov.«

Vickers je odšel.

Sir Charles Macefield je sira Benjamin Warrentona in polkovnika Campbella še nekaj minut pridržal pri sebi. To sta bila najstarejša častnika v garniziji in njima je guverner največ zaupal kot sodelavcema.

»Samo še trenutek, gospoda. Hotel sem vam reči, da v Lohari in Chukotiji pazite, da ne bi prišlo do kakega neprijetnega dogodka. Treba se je izogibati vsakemu, tudi najmanjšemu spopadu z obmejnimi plemeni.«

Razumem, sire,« je odvrnil polkovnik Campbell.

Warrenton je nato pripomnil:

Povejte mi samo, sire, ali je zares potrebno, da Surat na čast prirejamo ples?«

Sir Charles Macefield se je nasmehnil:

»Dragi Warrenton, mislim, da ste boljši diplomat.«

»Vem, kaj mislite reči. Treba je, da pokažemo, da se ga nič ne bojimo.«

»Pa kaj se ga morda bojimo?« je dejal Macefield.

»Ne, toda prav zato mislim, da ni bilo treba izkazovati mu te časti.«

»Varate se, dragi prijatelj,« je rekel nato guverner. »Mi smo bili do zdaj z njim najboljši prijatelji. Toda, ker se navsezadnje ni zgodilo prav nič, je treba, da Surat na čast le priredimo ples.«

Campbell, ki je do zdaj zamišljeno molčal, se je vmešal v razgovor:

»Ali ste brali najnovejše vesti, kako carjevi kozaki napadajo turške vasi? Surat kan bo po mojem delal prav tako. Začel bo izzivati, napadal bo naše karavane na meji, ropal bo obmejna naselja in si z vsem prizadeval, da bi zanetil vojno.«

»Gospoda, prav zato sem vama pa malo prej rekel, da se moramo za vsako ceno izogniti slehernemu, tudi najmanjšemu neljubemu dogodku. Moramo najprej videti, kaj se pripravlja v Evropi. Trdim, da je Surat kan pod vplivom Rusije in da ravna po navodilih, katera prejema iz Petrograda.«

»Prav to sem hotel zdaj reči tudi jaz,« je dejal polkovnik Campbell. »Tudi meni se vse tako zdi, da so te spletke zamislili Rusi. Ti vedo, da smo mi zavezniki Francije. Če bi Rusija začela vojno s Turčijo, bi Francozi poslali svoje čete na pomoč Turkom, ker imajo zvezo tudi z njim. Mi bi se pa pridružili pač Francozom. Ker je zdaj veliko angleških čet v Indiji, bi Rusiji prišlo docela prav, če bi začela vojno. Zato si Rusi prizadevajo, da bi nahujskali indijske kneze proti nam, da ne bi mogli mi svojih čet poklicati iz Indije in jih vreči na turško bojišče.«

»Tako je,« je nato živo odvrnil guverner. »Cisto tako! Oni tam v Evropi pripravljajo vojno, samo škoda, da naša vlada ne misli malo več na Indijo. Če bomo morali svoje čete vreči na Krim, ne vem, kako bomo vzdržali tu.«

Zdaj se je oglašil Warrenton, ki je med vsem tem razgovorom mrščil čelo in potegoval dim iz svoje pipe:

»Dokler imamo našo brigado indijskih jezdecev, se ne bojim niti vraga!«

»Ni govora o tem, ali se bojimo ali ne, marveč o tem, ali se bomo lahko kaj dalje časa ustavljali navalu močnejšega so-

vražnika. Ne dvomim v hrabrost angleških vojakov, toda tudi oni ne morejo ustvarjati čudežev. Meni gre v prvi vrsti za to, da obdržimo Chukoti.«

Guverner je pri tem pogledal Campbella, ki je malce izbočil prsi, potem pa odgovoril:

»Sire, Surat kan ne bo osvojil Chukotija! Naša posadka je zadosti močna, da bo branila to trdnjavo.«

»Toda jaz to verjamem!«

Sir Benjamin Warrenton je nato dejal:

»Tako, ko bom dospel v Loharo, bom imel velike manevre, da bom pokazal tem rjavim vragom, kakšna je naša vojska.«

»To je dobra misel!« je dejal sir Macefield. »A zdaj, gospoda, oprostite, videli se bomo na plesu.«

Zaročenca se srečata.

Geoffrey je na stopnicah, ko je odhajal iz guvernerjeve sobe, srečal svojega brata, ki ga je že iskal na stanovanju. Tam so mu dejali, da je Geoffrey odšel k guvernerju.

Perry je hitel tja, toda moral je čakati, da se je posvet nehal.

Ko ga je zagledal na pragu, mu je stekel naproti.

»Geoffrey!«

»Perry!«

Brata sta se objela.

»Perry! reki so mi že, da si premeščen, pa nisem slutil, da se bova tako kmalu videla. Kako je? Ali si se že privadil na našo Indijo,«

Perry je krepko držal bratove roke. Bil je ganjen. Tu pred njim je stal Geoffrey, »Geoff!«, kakor mu je dejal, ko je bil še otrok. To je bil njegov starejši brat. Zdaj je stal pred njim... Kako naj mu zdaj pove, kaj se je zgodilo, kako sporoči, da bo Elza razdrla zaroko, da se je on zaljubil v njegovo zaročenko?!

Solze so mu udarile v oči, tako da je pobesil pogled.

»Kaj je, Perry? Kaj se tako vede diplomat?!«

In Geoffrey ga je potrepljal po rami.

Mislil je, da je brat tako ganjen, ker je srečal njega in da ga je zato treba pomiriti.